

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis In Qvatuor Partes Distributæ Pars ...

In qua de Virtutibus in Communi, & Theologicis, Fide, Spe & Charitate, nec
non Virtutibus Cardinalibus, præsertim Justitia & Jure, ac Religione
ceterisq[ue] annexis, & Vitiis Oppositis in particulari breviter & dilucidè
tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1663

Quæst. III. An dentur Virtutes per se infusæ, tum Theologicæ, tum
Morales?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72941)

sur debilio-
rem partem
sua causa.

causa esset omni ex parte æquè perfecta, v. g. si etiam intellectus seu potentia esset supernaturalis: partim quòd effectus numquam excedat perfectionem, causa totalis, licet possit partialem causam excedere. Aliàs axioma intellectum hoc sensu, quòd effectus numquam sit perfectior, quàm debilior pars suæ causæ, est falsum: nam visio vialis est perfectior specie visibili, mulus asinà &c. Sic etiam duo, quorum singuli tantum possunt levare pondus ut octo, junctim levant pondus ut sexdecim. Fallit itaque axioma, quòdies duæ causæ unam integrant, sic ut una augeat virtutem agendi alterius, ad eòque constituent virtutem totalem agendi perfectioram. Quod non fit in Syllogismis, in quibus proinde solum ferè locum habet axioma hoc sensu intellectum: in iis enim præmissæ non augent mutuam certitudinem, nec constituunt integrum antecedens, quod sit certius singulis præmissis seorsim sumptis, quæ proinde invicem tantum juvant ad formandam consequentiam, quæ prærequirit utramque præmissam.

QUESTIO III.

An dentur Virtutes per se infusæ, tum Theologica, tum Morales?

27.
Dati Virtutes per se infusæ, certum est.

Dico I. Dantur Virtutes aliquæ per se infusæ. Est communissima omnium Theologorum, & ad eò certa doctrina, ut opposita non solum temeraria, sed communiter etiam censetur erronea aut hæretica.

Quod inquam probabilius determinat Concilium Viennense quoad parvulos.

Probatur Lex Concilio Viennensi, & refertur Clem. Un. de Summa Trinit. ubi controversiam, quæ fuerat inter Doctores, & ab Innocentio III. c. Majores de Bapt. refertur ac indecisa relinquitur, determinat his verbis. Nos attendentes generalem efficaciam mortis Christi, quæ per baptismum applicatur pariter omnibus baptizatis, opinionem, quæ dicit tam parvulis, quàm adultis in baptismo conferri gratiam & virtutes, dictis Sanctorum, & modernorum Doctorum Theologia magis consonam & concordem, sacro approbante Concilio, duximus eligendam. Ubi quidem Conclusio, etiam quoad parvulos, deciditur tamquam probabilior, & quoad adultos à fortiori supponitur. Immo quoad hos eadem supponebatur citra controversiam ab utraque parte dissidentium quoad parvulos Doctorum. Et ab exemplo adultorum, junctâ generali efficaciam mortis Christi, infertur à Concilio, etiam parvulis consequenter gratiam & virtutes infundi in baptismo, uti adulti. Ratio etiam partis adversæ solum militabat contra parvulos, utpote non consentientes. Ad quod pars altera respondebat, gratiam & virtutes illis ci-

Idem circa controversiam supponens de adultis.

tra consensum (qui in eis non requiritur, & cuius sunt incapaces) conferri in manere & quoad habitum, non tamen quoad usum, defectu libertatis aut virium animæ.

Quare etiam diu ante tempora Clementis V. noster Alesis in Summa de Virtutibus Collat. 17. art. 5. Hoc modo respondet, & ex pari efficacia baptismi sic ferè arguit. Virtutes conferuntur adultis vi baptismi, ergo & parvulis, in quibus est baptismus æquè efficax. Loquitur autem Clemens V. seu Concilium Viennense, uti de gratia per se infusâ, ita & de Virtutibus per se infusis. Deinde loquitur ad mentem eorum Doctorum, quorum opinionem præponit; illi autem loquebantur aperte de Virtutibus per se infusis. Denique non conferri parvulis virtutes per accedens tantum infusis, inde patet, quòd tales virtutes darent facilitatem ad exercendos actus, uti virtutes acquisitæ (à quibus in natura sua non differunt) nullam autem omnino facilitatem sentiunt parvuli baptizati magis quàm non baptizati eodem modo educati & instructi, dum adolescunt: immo fieri posset, ut ratione suæ indolis essent minus faciles, quàm non baptizati.

Agitur de Virtutibus infusis per se.

Probatur II. Clare ex Tridentinis sess. 6. c. 7. ubi docet in justificatione conferri gratiam & dona, id est, virtutes. Et ibidem docet simul cum remissione peccatorum hæc omnia simul infusa hominem accipere fidem, spem & charitatem. Igitur certum est dari aliquas Virtutes infusas, & quidem per se; ut ex mox dictis in prima probatione colligitur: cum Tridentinum loquatur ad sensum Clementina & Doctorum differentium de hac materia, apud quos est sermo de Virtutibus per se infusis. Idem colligitur ex eo quòd Tridentinum doceat fidem, spem & charitatem, sive gratiam & dona infundi, etiam illis, qui ad hoc per actus fidei, spei & dilectionis se disposuerunt, nisi autem essent Virtutes per se infusæ, Concilium dicere debuisset eas per tales actus acquiri seu comparari. Jam verò actus isti solum sunt moralis dispositio, sic ut fides, spes & charitas peccatori dispositio gratuita cõferantur per infusionem à Deo, qui juxta Tridentinum, supra solus est causa physica & per se illius infusionis seu justificationis. Hinc verò insuper colligitur Tridentinum non loqui de actuali fide, spe & charitate (de qua egerat cap. 6.) sed de habituali: de qua similiter Doctores Catholici loquebantur, & de qua in Clementina erat facta decisio, & ante illam facta mentio in cap. Majores. Ex quo etiam colligitur Tridentinum loqui de Virtutum habitibus. Quod insuper clare patet ex eo quòd loquatur de Virtutibus, quæ per Baptismum communentur etiam parvulis; his autem non infunduntur aliquos actus est ad eò manifestum, ut oppositum credere sit omnino absurdum. Vide dicta Tract. de Justificat. disp. 4. q. 3.

28.
Quæ aperte comprobantur ex Tridentinis.

Solo

29. Ex ratione sola congruentia allegari potest.

Solet insuper Conclusio à diversis confirmari variis rationibus. Sed nulla potest sufficere; cum suus rei veritas ex sola revelatione pendeat, quae nobis per doctrinam & traditionem Ecclesiae constat. Indubie autem Deus justissimas rationes habuit, ob quas illas infundere voluit. Congruentiam autem possumus assignare, quod cum haec Virtutes non repugnent, congruentissimum videatur eas conferri hominibus, quatenus sicut sunt ordinati ad beatitudinem supernaturalem, sic habeant principia permanentia & supernaturalia, tamquam media ad illam obtinendum.

30. Tres Theologicae sunt indubie per se infusae.

DICO II. Tres Virtutes Theologicae, Fides, Spes & Charitas, sunt per se infusae. Ita omnes Theologi. Has Virtutes expressit Apostolus I. ad Cor. 13. Nunc autem manent fides, spes, charitas, tria haec. Earumdem actus exprimuntur Eccl. 2. Qui timetis Dominum, credite illi, & non evacuabitur merces vestra: qui timetis Dominum, sperate in illum, & in oblationem veniet vobis misericordia: qui timetis Dominum, diligite illum, & illuminabuntur corda vestra. Quod autem haec Virtutes sint per se infusae, specialiter quoad Charitatem colligitur ex Apostolo ad Rom. 5. Charitas (quae commode intelligitur habitualis) Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum. Quoad omnes verò certò constat ex Tridentino supra, ubi haec tres Virtutes specificantur. Deinde nemo, qui aliquas Virtutes per se infusas umquam admisit, de his tribus dubitavit: sed supposito, quod aliquae essent admittendae, has esse tales unanimiter omnes semper admiserunt. Immo nusquam apud Antiquos reperitur fuisse inter Theologos de his controversia quoad adultos. Unde jam olim Scotus 3. d. 23. n. 14. dixit, quod oportet ponere fidem infusam propter auctoritatem Scripturae & Sanctorum. Et d. 34. n. 6. ait: Fide tenemus tres Virtutes Theologicas esse necessarias, perfectiores immediate animam respectu objecti in creati. Ut proinde Nonnulli notent post sopitas Pelagianorum controversias numquam de his donis fuisse quaestionem; sed si hi negaverint istas Virtutes infusas, aut habitum gratiae sanctificantis (prout putat & probat Smysing Tract. 3. d. 2. C. 285. & seqq.) etiam ipsos quoad hoc punctum ab Ecclesia olim esse repressos: omnino plures censent nullam omnino etiam cum his desuper fuisse quaestionem, sed eos quoad hoc cum Catholicis convenisse.

De quibus quoad adultos non reperitur apud Veteres Theologos controversia.

31. An pauciores à Deo infundis possent, sufficiens rationem omnibus actibus supernaturalibus se habeant instar potentiae, & non sint vestigium suorum actuum; adeoque non est ratio, cur Deus non possit infundere tam generales in operando,

quam sint ipsae potentiae. Unde si ex Theologia non constaret, Spem distingui à Charitate, facile diceretur solam charitatem sufficere; etiam pro eliciendis actibus spei. Immo fortasse ratione convinci non posset, unum habitum infusum non posse sufficere pro omnibus actibus supernaturalibus tam intellectus, quam voluntatis, sicut sufficit eadem anima; adeo ut habitus supernaturalis detur pro supernaturalitate actuum, quae est ejusdem rationis in quibusvis actibus. Sic etiam unum principium vivens sufficit pro vitalitate omnium actuum tam intellectus quam voluntatis. Unde et si Deus habitus Theologicos jam magis restrinxerit secundam distinctionem & restrictionem formalium objectorum: non repugnat tamen, quod minus infundere potuerit universales non specificandos sive distinguendos per objecta formalia specie distincta.

32. Dari Virtutes morales per se infusas, non constat.

DICO III. Non dantur Virtutes morales per se infusae. Ita Scotus 3. d. 36. nu. 28. Durandus, Marsilius, Nominales & Scotista unanimiter contra D. Thomam q. 63. art. 3. & 4. D. Bonaventuram, Richardum & Recentiores communiter extra scholam Scoti, existimantes, quod praeter Virtutes morales acquiras per continuum exercitium dentur in homine iusto etiam Virtutes morales altioris ordinis, & per se infusae in justificatione, v.g. temperantia infusa, fortitudo infusa &c. Immo aliqui Thomista suam opinionem censent de fide, & oppositam erroneam. Sed merito ab omni censura hanc liberant ceteri Adversarii passim; cum (ut ait Suarez To. 1. de gratia l. 6. c. 91.) neque ex Scriptura, neque ex Concilijs quidquam certi de his virtutibus colligatur, sed omnia possint de Theologicis explicari.

Unde probatur Conclusio: quae nullam rationem, experientiam vel auctoritatem constat ejusmodi Virtutes infusas dari: ergo non sunt admittendae. Quod enim ad rationem vel experientiam attinet, inde nequidem probari potest, quod Virtutes Theologicae sint per se infusae: quod verò ad Auctoritatem, inde nihil confici patebit ex mox dicendis.

33. Explicatur generalliter Scriptura ab aliis allegari solita.

Objiciuntur I. Varia loca Scripturae Ps. 93. Qui docet hominem scientiam, Sap. 8. Sobrietatem & prudentiam docet, & justitiam & virtutem, id est, fortitudinem. Et infra: Et ut servus, quoniam aliter non possem esse continentis, nisi Deus det. Ad Gal. 3. Qui tribuit vobis spiritum, & operatur virtutes in vobis. Jac. 1. Qui indiget sapientia, postulet à Deo. Verum haec aliave Scripturae loca nihil omnino probant, ut passim fatentur etiam alii Auctores. Etiamsi enim Scriptura sapientiam, scientiam, virtutesque morales, earumque actus (de quibus potissimum agit) adscriberet specialiter Deo, inde non sequeretur esse per se infusa à solo Deo; sed esse dona

dona Dei, quamquam in substantia naturalia, quæ speciali benevolentia ab eo dantur, non tantum ratione concursus generalis, sed etiam gratiarum actualium, sine quibus natura corrupta, etiam hominis iusti, adedque donis infusis præditi, nequit vitare errores, præsertim practicos, & elicere stabiliter actus virtutum, præsertim difficiliore, tentationibusque resistere. Deinde possunt intelligi loca Scripturæ de actibus quatenus conducunt ad vitam æternam; eatenus autem sunt specialiter dona Dei & requirunt gratiam, etsi non sint ipsi aut eorum habitus in substantia supernaturales. Hinc illud *Jac. 1. Omne datum optimum, & omne donum perfectum de sursum est &c.* intelligitur generaliter de donis etiam naturalibus. Idque magis, si considerentur quatenus conducunt ad vitam æternam; prout eatenus à Christianis petuntur, & à Deo donantur.

34.
Tanguntur
singule in
particulari.

Singulariter autem extra propositum adducitur *Psal. 93.* ubi tantum significatur Deum non posse carere perfectione reperiata ab eoque communicata creaturæ; cuiusmodi est lumen naturale, seu vis intelligendi &c. *Sap. 8.* dicitur sapientiam, scilicet creatam, docere nos ostendendo decentiam Virtutum moralium. Quam quidem sapientiam subdit Sapiens se non posse continere, id est (ut Interpretes explicant, & favet contextus, & aut similes textus) compotem illius esse, nisi dante Deo, ad quem ideo confugit, etiam cum jam iustus esset, adedque virtutibus infusis ordinariis præditus; ut proinde Sapientia extraordinariè Salomoni à Deo cõcessa non ad habitus infusos communes iustis, sed in singularem illuminationem, & scientiam etiã rerum naturalium per accidens infusam sit referenda. *August.* tamen & Nonnulli ly continens explicat in his litteraliter de virtute cõsistentiæ, seu de castitate. Quæ ipsa nihilominus est donum Dei, etsi non sit in substantia supernaturalis. Deinde sapientia Christiana, quæ includit lumen ac directionem fidei, immo & charitatem Dei (ob quod *Sap. 1.* dicitur: *In malevolam animam non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccati*) est eatenus donum supernaturale, sed indistinctum à Virtutibus Theologicis. Simili sensu verum manet, quod *Jac. 1.* monemur sapientiam hanc Christianam postulare à Deo. Denique ad *Gal. 3.* per virtutes ad litteram intelliguntur miracula; prout etiam *1. ad Cor. 12.* inter gratias gratis datas recensetur *Operatio virtutum.*

35.

Objicitur II. *Clementina Unica de Sum. Trin.* in qua refertur duplex opinio Theologiæ istius temporis, una asserens per baptismum quidem peccata remitti, sed gratiam parvulis non conferri: altera dicens etiam infundi gratiam informantem & virtutes quoad habitum; quæ posterior opinio attentã generali efficacia mortis Christi eli-

gitur à Pontifice cum Concilio Viennensi. Resp. *Clementinam* non esse ad propositum, ut plures Adversarii etiam fatentur; & manifestè patet: quia determinat tamquam probabilis, quod virtutes infundantur parvulis (adultis enim illas infundi utraque opinio supposuisse videtur non determinando, quæ vel quot infundantur: nec de hoc erat controversia, sed utrum infunderentur aliqua. Quare opinio nostra quæ utique non erat negativa ibidem rejecta seu postposita: hæc enim nullam virtutem neque gratiam infundi cõtendebat; nec tam viget. At tempore Viennensis Concilii, quàm bene vigebat tempore Innocentii III.) deciditur ibidem simul cum opinione *D. Thome* tamquam probabilior, quatenus utraque assererat aliquas virtutes infundi, quod in utraque opinione sufficientissimè verificatur.

Nec refert, quod Innocentius III. cap. *Majores, de Bapt.* ejusdem controversiæ, quæ tamen non determinavit, mentione faciens, de virtutibus moralibus loqui videatur, dicit: *Illud verò, quod opposites inducunt, si deus aut charitatem, aliasque virtutes, parvulis, utpote non consentientibus, non infundit, à plebisque non cõcedatur absoluit.* Nam ibi nomine opponentium intelliguntur quidam Hæretici, qui (ut patet ex ipso & *Majores* sub initium) inde arguebant, Baptismum parvulis non prodesse; adedque tali loquendi formulã omnem omnino habitum infusum in parvulis illos negasse declaratur. Punctum autem controversiæ Scholasticæ ab Innocentio III. subjunctæ consistebat in hoc præcisè, an infunderentur virtutes aliqua, præsertim gratia; an non. *Alii* (ut ait Pontifex) asserentibus, per virtutem Baptismi parvulis quidem culpam remitti, sed gratiam non infundi: *Nonnulli dicentibus, admitti peccatum, & virtutes infundi, quoad habitum, non quoad actum, donec perveniant ad edulcoratam.* Ubi non sit ulla mentio Virtutum moralium. Quas tamen infundi negabant à fortiori, qui putabant nullas penitus infundi parvulis. Itaque non ideo hi dissentiebant à Doctoribus partis affirmatiæ, quod non cõmitterent virtutes per se infusas præter Theologicas, sed quod in parvulis nullam virtutem infusam agnosceret, eò quod ipsi parvuli non consentirent. Qui nihilominus dissentiebant ab Hæreticis in hoc, quod censent culpam in Baptismo remitti parvulis per extrinsecam condonationem, quod nondum erat damnatum.

Objicitur III. *Tridentinum sess. 6. c. 7.* ubi docet in justificatione infundi gratiam & dona, id est virtutes, tum Theologicas, tum morales. Resp. per dona commodissimè intelligi Virtutes Theologicas; idque satis insinuat ipsum *Tridentinum*, dum rationem hujusmodi gratiæ & donorum infra specificans, dicit: *Hæc omnia simul infusa accipit homo, fidem, spem & charitatem.* Et cap. 10. expi-

Non favore
Clementi-
nam, aperi-
denditur.

36.
Instantia
ex cap. Ma-
jores de-
sumpta ob-
curritur.

37.
Non favore
quoque Tri-
dentinum.

explicans in quo consistat augmentum justificationis, dixit illud peti ab Ecclesia, dum orat: *Da vobis fidei, spei & charitatis augmentum.*

38. Objicitur IV. Supposita jam ordinatione hominis in finem supernaturalem, debet ipse perfici non tantum in ordine ad eundem finem (quod fit per Virtutes Theologicas, quae Deum sive finem immediate respiciunt) verum etiam in ordine ad media proportionata, ne aliquin perfectio nostra sit incompleta & insufficientis: atqui hoc deberet fieri per Virtutes morales infusas, ergo haec dantur. Resp. quidquid sit de ceteris Neg. Subsumpt, nam ipsae Virtutes Theologicae, quae obiective sunt circa finem supernaturalem, formaliter sunt ipsissima media ad illum acquirendum, & quidem sufficientissima simul cum virtutibus acquisitis; quatenus actus pariter conducunt ad finem supernaturalem, tum quatenus vitae aeternae impedimenta, seu peccata remouent, tum quatenus ipsi quoque meritorii esse possunt, si procedant ex motivo vel imperio Virtutis Theologicae, praesertim charitatis, quae juxta plures gravissimos Theologos sola facit actum meritorium, aut certe juxta omnes est potissima radix meriti. Ut proinde Apostolus 1. ad Cor. 13. dicat: *Charitas patiens est, benigna est &c. omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet.* Eodemque sensu verè dixit Gregorius 1. 1. Moral. c. 12. aliàs 28. *Ex charitate virtutes oriuntur;* quatenus scilicet operationes virtuosas partim imperat, partim ex suo motivo elicit.

Qualiter Virtutes Theologicae hominem perficiant satis, tum quoad finem supernaturalem, tum quoad media.

39. Objicitur V. Ubi est diversa ratio honestatis, ibi est diversa virtus ad illam inclinans: sed in materia Virtutum moralium est diversa ratio honestatis, una si spectetur tamquam per se decens hominem ut rationalis est, & pars reipublicae politicae; altera si spectetur, quatenus decet hominem, ut est ordinatus ad finem supernaturalem, & concivis Sanctorum: ergo etiam sunt diversae virtutes, una acquisita & altera infusa, quibus illae honestates appetuntur.

Intra ad oppositum conclusionis probandum allegatur diversa ratio honestatis obiectivae, quae est subiectiva.

Resp. I. Neg. Conf. Nam omni cetera vera forent, tantum sequeretur, quod circa diversas istas honestates versentur diversae virtutes acquisitae; cum ipsae honestates sint obiectum creatum, & non supernaturale: aut certe sequeretur possibiles esse plures virtutes, unam infusam & alteram acquisitam, non autem de facto dari, cum circa illam honestatem, circa quam dicitur versari virtus infusa, versari etiam possit actus naturalis.

Resp. II. Neg. Min. Sicut enim est eadem ratio obiectiva honestatis in Virtutibus Theologicis acquisitis & infusis; sic etiam foret eadem in Virtutibus moralibus acquisitis & infusis, si infusae darentur: quod etiam fatentur plures Adversarii, qui consequenter nobiscum docent, virtutes acquisitas &

infusas non distingui penes obiecta, adeoque hoc argumentum etiam solvere debent. Sanè ab experientia nemo potest dignoscere, utrum eliciat actum castitatis acquisitae, vel infusae: nec aliter sibi proponit obiectum, dum elicit actum castitatis acquisitae, quam dum infusae, si detur, sed sicut in uno casu, sic & in altero tantum sibi proponit obiectum, & honestatem illius secundum se. Accedit, quod etiam virtutes acquisitae earumque actus possint in homine iusto conducere ad finem supernaturalem, praesertim in sententia Vasquez, qui hanc objectionem urget: ipse enim admittit opera virtutum etiam naturalia in homine iusto esse secundum se meritoria vitae aeternae. Quare ista conducentia non pertinet ad specialem honestatem virtutis moralis, sed potius ad spem Theologicam, quae appetitibus media conducentia ad salutem. Verum quidem est, supposita ordinatione hominis ad finem supernaturalem, oriri in ipso obligationem tollendi impedimenta, & adhibendi media: sed haec obligatio non pertinet ad Virtutes morales singulas, sed potius ad spem vel propriam charitatem. Neque etiam urget, quod actus virtutum infusarum dicantur dirigi per fidem supernaturalem: nam praeterquam quod ratio variarum virtutum ex fide non constet, potest ipsa fides dirigere etiam actus naturales: cum etiam possint esse opera mala, quae non cognoscuntur esse talia, nisi ex directione fidei.

Objicitur VI. Virtutes morales per se infusae sunt impossibiles: ergo de facto dantur. Resp. in primis Antecedens negari à quibusdam Scotistis, signanter Francisco Felix de Virtut. c. 3. diff. 3. m. 14. Nec oppositum satis ostendit Oviedo 1. 2. Tract. 3. controv. 2. punc. 7. num. 91. Estque plane difficile ostendere intrinsecam supernaturalitatem in iis saltem virtutibus esse possibilem, quae respiciunt obiectum tam materiale quam formale merè creatum & naturale; prout respiciunt iustitia, temperantia, fortitudo &c. Idque ob defectum obiecti proportionati. Aliàs sanè dari similiter possent reliqua accidentia supernaturalia, v.g. albedo eiusque sensatio &c. Nec refert, quod Deus actu supernaturali attingat obiecta etiam merè naturalia: nam actus ille est supernaturalis ex parte obiecti primarii & formalis (prout idcirco visio beatifica est supernaturalis, etsi secundariò attingens obiecta creata & naturalia) ut omittam identificationem actus illius increati cum ipsa deitate: actus verò & virtutes, de quibus quaestio, non habent simile obiectum, cum tamen supernaturalitas eorumdem illud requireret, quod consequenter ad condignam sui attingentiam sublimioris ordinis actum postularret. Magis apparet possibilitas actuum & habituum Religionis, obedientiae erga Deum &c. quae tendunt in Deum

40. An Virtutes Morales per se infusae sint possibiles.

Qua ratio non subest.

Ex earum
possibilitate
non sequetur
ipsas
de facto
datis.

in Deum saltem tanquam objectum cui.
Verum dato, quod possibile forent hæ,
aut etiam reliquæ Virtutes morales per se
infusæ, & actus earum supernaturales; ad-
huc non deberent de facto plures statui vir-
tutes per se infusæ, quam tres Theologicæ:
cum possibilitas non inferat actum, possit-
que supernaturalitas actuum Religionis
aliarumque Virtutum moralium sufficien-
ter suppleri per ipsas Virtutes Theologicas
juxta dicta num. 38. Ut taceam, quod actus
supernaturales Religionis & virtutum affi-
nui elici juxta Nonnullos possint ab ipso ha-
bitu charitatis, qui juxta illos se habet instar
potentiæ tam generalis, ut etiam se exten-
dat ad efficiendos, actus supernaturales ce-
terarum Virtutum moralium; prout nuper
vidi Loyanii in publicis Thesibus defendi.

Q U Æ S T I O I V .

De Virtutibus Evangelicis, Beati-
tudinibus, Donis, Fructibus, &
Gratis gratis datus.

41.
Tres Virtu-
tes Evan-
gelicæ ex-
plicantur.

VIRTUTES Evangelicæ ita dicuntur,
quia earum actus in Evāgelo à Chri-
sto commendantur & consuluntur: suntque
Paupertas voluntaria, Obedientia religio-
sa, & Castitas perpetua. Has autem conti-
neri sub ceteris Virtutibus moralibus, & so-
lum importare specialem gradū perfectio-
nis earumdem virtutum ex regulis fidei in
Evāgelo revelatis desumptum, declara-
tur: nam lex Evangelica præter commu-
nem contemptum divitiarum, qui solum
avaritiam & prodigalitem excludit, do-
cet etiam licitas divitias intuitu melioris bo-
ni Christum sequi volentibus esse contem-
nendas. Idem est de licito usu venerorum,
& propriæ voluntatis. Ex genere tamen
suo pertinent ad Virtutes morales; Casti-
tas quidem & Paupertas ad genus temper-
antia. Obedientia autem Evangelica inter
obediētia communiter dictæ speciem ma-
net: in quantum verò adjungitur votum, in
tantum singulis accedit honestas virtutis
Religionis. Habent namque eandem in-
trinsecam honestatem cum dictis virtuti-
bus, quamvis se extendant ad aliquod obje-
ctum materiale, & modum quemdam acci-
dentalē illius, ad quæ non nisi ex directione
& imperio Virtutis Theologicæ se exten-
derent. Regulariter autem consilia Evan-
gelica assumuntur seu exerceantur ex motivo
supernaturali spei, & maxime charitatis; ut
proinde maneant solum materialiter actus
temperantiæ, castitatis aut obedientiæ.

42.
Octo beati-
tudines ex-
plicantur.

Beatitudines octo enumerat Christus
Matth 5. Quæ breviter & clarè in summâ
hoc modo contrahi possunt: Beati qui spre-
tis mundi divitiis, honoribus, voluptati-
bus, atque commoditatibus mâluerunt inem,
justitiam, misericordiam, cordis mundi-

tiam, pacemque cum Deo & hominibus
sectantur, & faciunt, tanto animi ardore,
ut omnes persecutiones hæ de causa tole-
ratas æquanimiter ferant; cõsequenter enim
ac jure hereditatis stabiliter possidebunt
regnum cælorum, perfusi gaudio, pleni ac
faturi omnibus bonis; liberi ab omnibus
malis, facie ad faciem videntes Deum, tam-
quam filii ejus cum patre suo regnantes.
Consistunt autem hæ beatitudines in acti-
bus, scilicet non retractatis: per illos enim
tendimus meritorie ad futuram beaitudi-
nem. Quamvis etiam in habitibus propor-
tionatis, qui actus præsupponant, possint
hæ beatitudines habitualiter sumptæ con-
stitui: à quibus quoque magis connaturali-
ter & consistere potest aliquis denominari
pauper, mitis &c.

An consti-
tant in
actibus, an
in habiti-
bus.

Ceterum quomodocumque ipsæ beaitu-
dines explicentur, semper inveniuntur esse,
sive actus Virtutum moralium ac Theolo-
gicarum, sive ipsimet virtutum habitus; ut
Doctores communiter tradunt cum Scoto,
& facillè patebit insipienti singularum ex-
plicationes, quæ fufius videri possunt apud
Commentatores Evangelii, qui non omnes
inter se conveniunt, sicut nec Patres aut
Scholastici. Vide Scotum 3. d. 34. q. 1. n. 18.

43.
Non distin-
guuntur ab
ordinariis
virtutibus,
earumve
actibus.

Hæ porrò beatitudines sic à Christo sunt
appellatæ, quod beatos faciant homines, non
quidem re ipsâ, sed certâ spe, quatenus fa-
ciunt eos rectissimâ viâ ad beatitudinem
tendere. Quare ratio singulari subjecta ad
futuram beatitudinem potissimum perti-
net; quamvis etiam præmia singularum in
hac vita inchoentur.

Cur appel-
lentur bea-
titudines.

Octo verò enumerantur, non quod ab-
solutè nõ sint, aut etiam in Scriptura (in qua
sæpè beati vocantur, qui fuerunt tentatio-
nem, qui sperant in Domino &c.) non re-
censeantur plures, sed quod sint præcipuæ, ad
quas facillè reduci possunt ceteræ; quemad-
modum, juxta Ambrosium 1. 5. in Lucam, ipse
octo reduci possunt ad quatuor, quas tantum
commemoravit Lucas: qui quidem videtur
præcipuè attendisse, ut illas exprimeret, quæ
majorem novitatem præ se ferunt, & tam-
quam à sensu hominû absconditæ majorem
apud illos admirationem generarent, nempe
beatos esse pauperes, fientes, claudientes, &
hominibus exolos ac invilos. Addit Ambrosius
sup. quod Lucas quatuor velut virtutes ample-
xus est Cardinales, scilicet (ut idem declarat)
in paupertate, temperantiam; in elurie (sup-
ple ex Matthæo, justitiæ) justitiam; in fletu,
prudentiam, cuius (inquit Ambrosius) est fieri
occidua, & qua æterna sunt, querere; in odio
& persecutione malorum, fortitudinem.
At Matthæus in illis octo beatitudinibus my-
sticum numerum, scilicet octonarium, refe-
ravit. Pro octava enim multi inscribuntur
Psalmi (scilicet Psalmus 6. & 11. qui præ-
ferunt titulum. Pro octava) & mandatum ac-
cipis octo illis partem dare, fortasse benedictio-
nibus, sive octo illis beatitudinibus, quæ
ben-

44.
An plures
quam octo
dari possint.

Cur Lucas
expresserit
solum qua-
tuor.

Explican-
tur quædam
dictæ Am-
brosii de
beatitudi-
nibus.